

Հաստատված է
 ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԵՎ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ
 ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ամբիոնի
 «23» 01. 2023 թ.-ի նիստում: Արձ. № 2
 Ամբիոնի պետ՝
 Գ. Խուրդյան
 « »-----2023 թ.

**ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
 ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
 / Կազմվել է ուսումնական ծրագրի նախագծի հիման վրա/**

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		ՀՀ ֆինանսական իրավունք
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտություն. Հեռակա ուսուցում
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄՔԻՈՆ <ul style="list-style-type: none"> ▪ մասնաշենք/սենյակ ▪ հեռախոս ▪ էլ հասցե ▪ Web կայքի հասցե 		Վարչական իրավունքի և ոստիկանության վարչական գործունեության ամբիոն varchakan@ro.ru
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ	Ն. Սարգսյան	
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	2-րդ կուրս, 4-րդ կիսամյակ	

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		2 /Երկու/ կրեդիտ
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ		«ՀՀ ֆինանսական իրավունք» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 60 ժամ, որից լսարանային՝ 10 ժամ, որից 8 ժամ դասախոսություն, 2 սեմինար, 50 ժամ ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին ուսանողը ընթերցում է գրականություն և մշակում, կատարում վերլուծական ու հետազոտական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ և պատրաստվել հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ-երկու անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում առանց եզրափակիչ գնահատման:
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ		Դասընթացը կառուցվում է «ՀՀ Սահմանադրական իրավունք» և «ՀՀ վարչական իրավունք» դասընթացների իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		

<p>ՆՊԱՏԱԿ</p> <p>ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ</p>	<p>Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին մատուցել համապարփակ գիտելիքներ՝</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ՀՀ Ֆինանսական իրավունք առարկայի էության և բովանդակության մասին, 2. Ֆինանսական գործունեության իրավական ձևերի մասին, 3. Ֆինանսական իրավունքի սկզբունքների մասին, 4. Ֆինանսաիրավական հարաբերությունների առանձնահատկությունների և տեսակների մասին, 5. Իրավունքի այլ ճյուղերի հետ ֆինանսական իրավունքի կապի մասին:
<p>ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ</p> <p>1. Իմանա՝</p> <p>2. Կարողանա՝</p> <p>3. Տիրապետի՝</p>	<p>ա) ՀՀ ֆինանսական իրավունքի, որպես իրավունքի համակարգի առանձին ճյուղի առանձնահատկությունները,</p> <p>բ) ՀՀ իրավունքի համակարգում ֆինանսական իրավունքի տեղ ու դերը,</p> <p>գ) ՀՀ հասարակական կյանքում և ֆինանսաիրավական հարաբերություններում ֆինանսական պատասխանատվության դերն ու նշանակությունը,</p> <p>դ) Ֆինանսաիրավական պաշտպանության տակ գտնվող հասարակական հարաբերությունները</p> <p>ե) Ֆինանսական վերահսկողության դերը և նշանակությունը,</p> <p>զ) Ֆինանսաիրավական խախտումների վերաբերյալ գործերի վարույթի ընդհանուր բնութագիրը, խնդիրները ու սկզբունքները</p> <p>է) ֆինանսական իրավունքի նորմերը և աղբյուրները, ֆինանսաիրավական հարաբերությունների կառուցվածքը,</p> <p>թ) իրավաբանական (ֆինանսական) պատասխանատվության հասկացությունը,</p> <p>ա) ընկալել «ֆինանսաիրավական պատասխանատվությունը ՀՀ-ում երևույթի դերը ու նշանակությունը,</p> <p>բ) բանավեճեր ու քննարկումներ անցկացնել ֆինանսական գործունեության իրավական կարգավորման, ֆինանսաիրավական գործունեության իրավական ձևերի և այլ հարցերի շուրջ,</p> <p>գ) գնահատել Ֆինանսաիրավական հարաբերություններում առկա խնդիրները և տալ դրանց ճիշտ լուծումները,</p> <p>դ) վերլուծել ընդունված ֆինանսական ակտերի իրավակիրառ պրակտիկան և կատարել առաջարկություններ:</p> <p>ե) կատարել ընդհանրացումներ և ճիշտ վերլուծություններ,</p> <p>ա) «ՀՀ ֆինանսական իրավունք» առարկայի մեթոդաբանությանը,</p> <p>բ) Ֆինանսական իրավախախտումների և հանցագործությունների սահմանազատման նշանակությունը:</p>

<p>ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ</p>	
<p>Հիմնական</p>	<p>1. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրություն /1995թ./ 2015թ փոփոխ.:</p>

	<p>2. 1997 թ. հունիսի 27-ի «ՀՀ բյուջետային համակարգի մասին» օրենք, ՀՀՊՏ 1997.08.11/18:</p> <p>3. 2016թ. հոկտեմբերի 4-ի «Հարկային օրենսգիրք» ՀՀ օրենք, ՀՀՊՏ 2016.11.04/79(1259): Եվ այլն:</p>
Լրացուցիչ	<p>1. Գ.Ա.Սուքիասյան, Ն.Գ.Սուքիասյան «Ֆինանսական իրավունք» ուսումնական ձեռնարկ բուհերի համար, «իրավունք», Ե. 2010</p> <p>2. Ա.Հ.Խաչատրյան «Հարկային իրավունք» Երևան ՀՀ ԳԱԱ հրատարակչություն 2003թ.</p> <p>3. Ա.Վ.Մուրադյան, Է.Է.Շաթիրայն «Ֆինանսական իրավունք» ուսումնական ձեռնարկ Երևան 2006թ.</p> <p>4. Финансовое право, учебник, под. ред. С.В.Запольского, М. ЕКСМО 2006г.</p> <p>5. Куксин И.Н. Налогообложение и налоговая политика России М. 1997г.</p> <p>6. Экономика и право, экономический словарь Гоблера, Москва 1998г.</p> <p>7. Карасьева М.В. Финансовое право М. Юрист</p>

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	Ստուգարք /ստուգված, չստուգված/:
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵՏԱՆԻՉՄՆԵՐ	<p>Սովորողը դասընթացից կարող է ունենալ մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություն:</p> <p>Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Ստուգված» կամ «Չստուգված»:</p> <p>Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝</p> <p>բ) «Ստուգված», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների, կամ եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները:</p> <p>դ) «Չստուգված», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:</p>
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Ներկայություն	<p>Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:</p> <p>Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկընդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:</p>

Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ	Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՂՈՒՄ

Թեմա 1 «Ֆինանսները և պետության ֆինանսական գործունեությունը» (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Ֆինանսների հասկացությունը և ՀՀ Ֆինանսական համակարգը: 2. Պետության ֆինանսական գործունեության հասկացությունը և դրա իրականացման մեթոդները: 3. ՀՀ ֆինանսական գործունեություն իրականացնող պետական մարմինների համակարգը և իրավական վիճակը:	Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարցեր 1-3 – սեմինար պարապմունք, խնդրահարույց հարցերի քննարկում: Հարցեր 1-3 – ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ այնուհետև սեմինար պարապմունքի ժամանակ քննարկվում են խնդրահարույց հարցերը, ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները:

Թեմա 2 «ՀՀ ֆինանսական իրավունքի առարկան և համակարգը» (2 ժամ դասախոսություն)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Ֆինանսական իրավունքի հասկացությունը, առարկան և մեթոդը: 2. ՀՀ ֆինանսական իրավունքի աղբյուրները և համակարգը: 3. ՀՀ ֆինանսական իրավունքի կապը իրավունքի այլ ճյուղերի հետ:	Հարցեր 1-3 - կարդացվում է դասախոսություն: Հարցեր 1-3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք (սեմինարը կարող է անցկացվել խմբային քննարկման միջոցով): Ստուգվում են ընթացիկ առաջադրանքները, կազմակերպվում են թեմատիկ ցուցադրություններ, տրվում են տեստային առաջադրանքներ: Հարցեր 1-3 – ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են գրականությանը՝ տվյալ հարցերի վերաբերյալ ավելի խորը գիտելիքներ ձեռք բերելու համար, վերհանում խնդրահարույց հարցերը և դրանք քննարկում հաջորդ դասախոսությունների և սեմինարների ժամանակ:

Թեմա 3 «Բյուջետային գործընթացը ՀՀ-ում» (2 ժամ դասախոսություն.)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Բյուջետային գործընթացի հասկացությունը և փուլերը: ՀՀ պետական բյուջեի նախագծի կազմման կարգը: Ֆինանսների նախարարության դերը: Պետական բյուջեի քննարկման և հաստատման կարգը: Ֆինանսաբյուջետային հանձնաժողովի իրավունքները:</p> <p>2. Համայնքի բյուջեի կառուցվածքը և գործընթացի փուլերը: Բյուջեի կատարման հասկացությունը և կարգը: Կառավարման կենտրոնական մարմինների դերը բյուջեի կատարման գործում:</p> <p>3. Բյուջեի կատարումն ու այն իրականացնող մարմինները: Բյուջեի եկամտային և ծախսային մասերի կատարման կարգը: Բյուջեի եզրափակումը: Բյուջեի կատարման մասին հաշվետվությունը, դրա կազմման, քննարկման և հաստատման կարգը:</p>	<p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն: Հարցեր 1-3 –ինքնուրույն աշխատանք, ուսանողները ծանոթանում են խնդրահարույց հարցերին:</p>

2-րդ կիսամյակ

Թեմա 4 «Պետական եկամուտները: Պետ եկամուտների իրավական կարգավորումը: Հարկային իրավունք» (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
<p>1. Պետ եկամուտների հասկացությունը, դրանց աղբյուրները և կազմը: Հարկի հասկացությունը և նշանակությունը:</p> <p>2. Հարկերի տեսակները: Հարկման համակարգերը(Ընդհանուր հարկման դաշտ, Միկրոձեռնարկատիրության համակարգը, Շրջանառության հարկի դաշտը, Պետական տուրքի վճարումով աշխատող ձեռնարկատերերը): Շահութահարկ, ԱԱՀ, Ակցիզային հարկ, Եկամտային հարկ, Անշարժ գույքի հարկ, Տրանսպորտային միջոցների գույքահարկ, Բնապահպանական հարկ, Ճանապարհային հարկ, Շրջանառության հարկ: Հարկման օբյեկտները, սուբյեկտները և հարկման դրույքաչափերը, հաշվետու ժամանակաշրջանները:</p> <p>3. Հարկ վճարողների իրավունքները և պարտականությունները: Պատասխանատվությունը հարկային օրենսդրությունը խախտելու համար:</p>	<p>Հարցեր 1-3 - անցկացվում է դասախոսություն խմբային քննարկման միջոցով:</p> <p>Հարցեր 1-3 ինքնուրույն աշխատանք, ծանոթացում գրականության հետ:</p>